UUTISET

Teoriassa merkittäviä säästöjä olisi saatavissa vain maatalouden kansallisesta tuesta ja metsänhoidon kemeratuesta. **TOIMINNANJOHTAJA ANTTI SAHI, MTK**

Valtion menojen pienentyminen, jos kaikilta hallinnonaloilta leikattaisiin saman verran* kuin maa-ja metsätalousministeriöltä vuosina 2011–2015

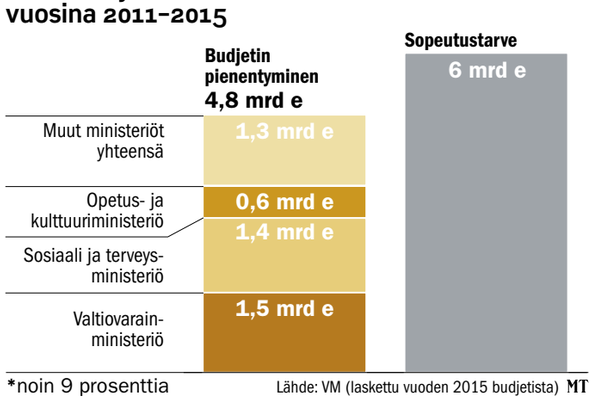

*noin 9 prosenttia Lähde: VM (laskettu vuoden 2015 budjetista) MT

Hallituspuolueet torjuvat maataloustuen leikkaukset

Keskustan ja perussuomalaisten kansanedustajien enemmistö vastusti MT:n vaalikoneessa maataloustukien leikkausta.

Maaseudun Tulevaisuuden vaalikoneessa 118 nykyistä kansanedustajaa eli yli puolet eduskunnasta vastasi kieltäväsiti siihen, pitääkö maatalouden tukia leikata.

Tiukimmin sitä mieltä olivat hallituspuolueiden keskustan ja perussuomalaisten edustajat. Heistä kukaan vaalikoneeseen vastannut ei ollut eri mieltä.

Keskustasta vaalikoneeseen vastasi 45 edustajaa 49:stä ja perussuomalaisista 28 edustajaa 38:sta, joten vaalikoneen vastaukset edustavat eduskuntaryhmän enemmistön mielipidettä.

Myös muissa puolueissa vaalikoneeseen vastanneiden kansanedustajien enemmistö torjui maatalouden tukileikkaukset. Heidän lukumääränsä ei kuitenkaan yllä yli puoleen eduskuntaryhmän koosta.

Hyvin lähellä enemmistöä olivat kokoomuksen vastaajat. Demareissa vastanneiden mielipiteiden jakautuminen ja vastaamattomien runsas luku jättää epäilyn puolueen kannasta.

Tuleva pääministeri **Juha Sipilä** (kesk.) kuuluu niihin, jotka vastasivat ”täysin eri mieltä” siihen, pitääkö maataloustukia leikata.

Keskustan ja perussuomalaisten eduskuntaryhmän enemmistö piti vaalikoneessa tarpeellisena tukea myös yksityismetsien hoidolle.

Lisäksi kaikissa puolueissa oli hyvin vahvaa kannatusta maaseudun tiestön ylläpidolle.

MTK: Kilpailukykyä vähemmällä säätelyllä

Maa- ja metsätaloustuottajajärjestö MTK näkee byrokratian ja sääntelyn vähentämisen välttämättömäksi keinoksi lisätä Suomen kilpailukykyä. Puheenjohtaja **Juha Marttilan** mukaan siten on tehtävissä ”tiikerinloikka”.

”Perustavoitteet eivät ole muuttuneet, vaikka Sipilän toivomaa yhteiskuntasopimusta ei syntynyt.”

Marttila hakisi myös valtiontalouden säästöjä toiminnan tehostamisesta. Esimerkkejä ovat sote sekä aluehallinnon järjestäminen niin, että kunnilla, alueilla ja valtiolla on omat tehtävänsä ilman päällekkäisyyksiä.

MTK:n toiminnanjohtaja **Antti Sahi** arvelee, ettei valtiontalouden säästöjä ole mahdollista toteuttaa ilman, että puututaan isoimpiin menoluokkiin, kuten sosiaali- ja terveysministeriön ja opetusministeriön pääluokkiin.

Maa- ja metsätalousministeriön budjetti on Sahin mukaan vedetty viime vuosina niin kireälle, ettei siinä enää ole leikkausvaraa.

”Teoriassa merkittäviä säästöjä olisi saatavissa vain maatalouden kansallisesta tuesta ja metsänhoidon kemeratuesta. Mutta ei ole mitään järkeä lähteä itse leikkaamaan tukia, joista on juuri väännetty tiukat neuvottelut EU:n kanssa. Mahdottomaksi maatalous-tuen leikkauksen tekee myös maatalouden nykyinen huono kannattavuus.”

HEIKKI VUORELA

Valtion leikkaustarve liki sama kuin maaseudulta on jo otettu

Maa- ja metsätalousministeriön budjetista leikattiin viime vaalikaudella liki yhdeksän prosenttia. Mikäli samanlainen leikkaus tehtäisiin tulevalla vaalikaudella koko valtion budjetista, se kerryttäisi 4,8 miljardin säästöt. Se ei puutu paljon VM:n virkamiesten sopeutusehdotuksesta.

Valtiovarainministeriön virkamiesten maaliskuisen raportin mukaan julkisen talouden velan taittaminen laskuun edellyttäisi noin kuuden miljardin euron säästöä vuoteen 2019 mennessä eli ensi vaalikaudella. Se olisi noin kolme prosenttia bruttokansantuotteesta.

Lisäksi tarvittaisiin rakenteellista sopeutusta neljän miljardin euron edestä.

Puolueista kokoomus on ajanut virkamiesten kuuden miljardin linjaa. Keskustan ja perussuomalaisten tavoite on sama, mutta kuudessa vuodessa. SDP:n mukaan vaalikaudella riittää 2–3 miljardin sopeutus.

Maa- ja metsätalousministeriön budjetti aleni vuoden 2011 2,90 miljardista 2,66 miljardiin vuonna 2015 eli lähes yhdeksän prosenttia. Muun muassa kansallinen tuki supistui selvästi.

Mikäli yhdeksän prosentin säästö tehtäisiin suurimman ministeriön eli valtiovarainministeriön (VM) hallinnonalalle, säästöä tulisi 1,5 miljardia.

Viime vaalikaudella ministeriön menot lisääntyivät 500 miljoonaa. VM:n suurimmat menot liittyvät kuntien menojen maksamiseen.

STM:n pitäisi säästää miljardi

Toiseksi suurin ministeriö on sosiaali- ja terveysministeriö (STM). Sieltä yhdeksän prosentin säästö toisi 1,1 miljardin euroa. Viime vaalikaudella menot kasvoivat kahdeksan prosenttia eli miljardin.

STM:n suurimmat menoerät ovat eläkkeet, työttömyysturva ja perheiden kustannukset. Pelkästään työttömyysturvaan kuluu valtiolta kaksi miljardia euroa.

Maatalouseläkkeiden 560 miljoonaa ovat STM:n hallinnonalalla.

Kolmanneksi suurin ministeriö on opetus- ja kulttuuriministeriö (OPM), jossa yhdeksän prosentin säästö tekisi 600 miljoonaa euroa. Opetusala kykeni säästöihin jo menneellä vaalikaudella, ja sitä kertyi parisataa miljoonaa euroa eli kolmisen prosenttia budjetista.

OPM:n suurimmat menot ovat korkeakoulutusmenot ja opintotuki. Vaikka opintotuki poistettaisiin kokonaan, säästö jäisi 900 miljoonaan euroon.

Kunnilta kaksi miljardia

VM:n virkamiesten mukaan valtiontaloutta tulee sopeuttaa neljällä ja kuntia kahdella miljardilla, johon päästäisiin kuntien tehtäviä karsimalla. Koska tuottavuutta parantavat rakenneuudistukset toteutuvat hitaasti, kuntien tehtävien karsiminen on ensisijainen toimi.

Palkkamalttia tarvitaan vuosia ja tuottavuutta nostettaisiin digitalisaatiolla.

Hallituksen tulisi arvioida, mistä hyvinvointivaltion tehtävistä voidaan luopua pienimmin yhteiskunnallisin tappioin, virkamiehet kehottavat.

Henkilöstökustannukset ovat valtion menojen suurin erä. Henkilöstöä voitaisiin vähentää hyödyntämällä eläköitymistä.

Vuoteen 2020 mennessä eläkkeelle jää 13 000 henkilöä. Mikäli joka kolmas eläkkeelle siirtyvän tehtävä jätetään täyttämättä, säästyy vuonna 2020 noin 250 miljoonaa euroa.

JOUKO KYYTSÖNEN

Neuvottelut porvarihallituksesta alkavat heti

Keskustan puheenjohtaja **Juha Sipilä** ilmoitti torstaina lähtevänsä muodostamaan hallitusta perussuomalaisten ja kokoomuksen kanssa. Yhdessä puolueilla on 124 paikan enemmistö eduskunnassa.

Jännitys säilyi kello 17 saakka. Puolueet vakuuttivat pitkin päivää, etteivät tiedä lopputulosta ja että asia on täysin Sipilän käsissä. Näin näytti olevankin.

Varsinaiset hallitusneuvottelut valittujen kanssa on tarkoitus käynnistää jo perjantaina, mutta kunnolla vauhtiin päästäneen ensi viikolla.

Sipilä uskoi vaalien jälkeen, että hallituspohja voisi olla selvillä vappuna ja hallitusneuvottelut ja -ohjelma noin kuukaudessa. Sipilän puhuma lyhyt ja tiivis strateginen hallitusohjelma voi olla valmis viikossa tai parissa, jos sitä täsmennetään ja hiotaan myöhemmin.

Jos sopu säilyy, Suomella voi olla uusi hallitus jo kesäkuun alussa. Koska kysymys on vasta hallitusneuvotteluista, yllätyksiä voi tulla ja neuvottelijatkin voivat vaihtua.

Hallitustunnustelija Sipilä valikoi haluamansa hallituskumppaniehdokkaat 15 kysymyksen avulla.

Puolueiden haarukoinnin kanssa samaan aikaan Sipilä neuvotteli työmarkkinajärjestöjen kanssa tuottavuuden parantamisesta ja työelämän uudistuksista. Neuvottelut kuitenkin kariutuivat keskiviikkona.

NIKLAS HOLMBERG
EIJA MANSIKKAMÄKI

KARI SALONEN

Hallitustunnustelija Juha Sipilä (kesk.) kertoi torstaina lähtevänsä muodostamaan hallitusta perussuomalaisten ja kokoomuksen kanssa.

Yhteiskuntasopimus olisi tuonut miljardisäästöt

Yhteiskuntasopimus olisi helpottanut julkisen talouden säästöpaineita miljardeilla, työmarkkinajärjestöissä arvioidaan.

Keskustan **Juha Sipilä** kertoi yhteiskuntasopimusneuvottelujen kariutumisesta keskiviikkona. Tuleva hallitus joutuu haalimaan sopeutusmiljardit kasaan ilman sitä.

”Valtion säästötarpeesta olisi saatu melkein miljardi pois, ja kunnista ehkä puoli miljardia. Lisäksi kestävyysvajeen vaatimista rakennemuutoksista olisi ehkä myös tullut miljardi”, sanoo STTK:n pääekonomisti **Ralf Sund** STT:lle.

”Joudutaan leikkaamaan käytännössä katsoen kaikesta”, ennustaa Suomen Yrittäjien ekonomisti **Petri Malinen**.

SAK:n puheenjohtajan **Lauri Lylyn** mukaan yhteiskuntasopimuksella helpotusta olisi tullut etenkin pitkän aikavälin rakenteelliseen alijäämään.

Elinkeinoelämän keskusliiton EK:n toimitusjohtaja **Jyri Häkämiehen** mukaan neuvottelujen kariutuminen on suuri takaisku työllisyydelle ja työmarkkinajärjestelmälle.

”Olen pettynyt työmarkkinapolitiikkaan. Talouden ongelmat eivät kuitenkaan katoa mihinkään. Nyt järjestöt vain sysäävät lisää vastuuta tulevalle hallitukselle. Säästöt kohdistuvat helposti niihin, jotka tarvitsevat yhteiskunnan apua.”

Opetusalan ammattijärjestön OAJ:n puheenjohtaja **Olli Luukkainen** painottaa, että neuvotteluista voi poikia jatkoa, Uutispalvelu UP kertoo.

Luukkainen pitää neuvottelua liian kiireisenä, sillä pöydällä oli tosi suuria kysymyksiä, joista merkittävin oli sadan tunnin lisäys työaikaan.

”Hallitus saa alibin leikkauksille”

Suomen yrittäjät ja Elinkeinoelämän keskusliitto ovat todenneet, että toivottavasti hallitus tekee tarvittavat päätökset. ”Kyllä tämä vaikutti siltä, että tuleva hallitus saa alibin leikkauksilleen”, Luukkainen sanoo.

STTK:laisen Vakuutusväen liiton puheenjohtaja **Liisa Halme** sanoo, että palkansaajapuolella yhteiskuntasopimuksesta neuvoteltiin tosissaan. ”Olimme tosissamme mukana. Neuvottelut kaatuivat siihen, että EK ei selvästikään halunnut tasapainoista sopimusta.”

MT:n tietojen mukaan neuvotteluissa oli esillä investointiohjelma, jossa hallitus perustaisi budjetin ulkopuolisen Infra-Rahoituksen liikenne- ja asuntotuotannon edistämiseksi.

Biotaloutta ei ohjelmassa otettu erikseen esille.

Perusväylänpitoon on tulossa parinsadan miljoonan euron korotus. Vuosaari sekä Luumäki–Imatra-rata ovat saamassa lisärahoitusta.

Kaavoitusta tehostetaan ja viranomaisille asetetaan vastausajat.

JOUKO KYYTSÖNEN